

VŠĮ Respublikinė Klaipėdos ligoninė Radiologijos skyrius

Informacijos, pateikiamos pacientui apie radiologinį tyrimą, turinys

Ši tvarka paruošta vadovaujantis radiacinės saugos pagrįstumo principu bei LR SAM 2001 m. gruodžio 21 d. įsakymo Nr.: 662 “Dėl medicininių procedūrų, kurių metu naudojama jonizuojančioji spinduliuotė, aprašymų parengimo” reikalavimais. HN 73 – 2001 “Pagrindinės radiacinės saugos normos” punktų reikalavimais bei siekiant įgyvendinti 1997 m. birželio 30 d. TARYBOS DIREKTYVA 97/43/EURATOM apie asmenų sveikatos apsaugą nuo jonizuojančiosios spinduliuotės medicininės apšvitos atveju. Remiantis šios direktyvos punktais asmenys, kuriems atliekamos diagnostikos ar gydymo procedūros, naudojant jonizuojančią spinduliuotę, jose turi dalyvauti savo noru, šie asmenys turi būti informuoti apie galimą žalą jų sveikatai. Atsisakęs tyrimo ar gydymo procedūros, asmuo turi raštiškai patvirtinti savo atsisakymą parašu asmens ligos istorijoje prieš tai išklauses gydytojo informaciją, kokias pasekmes jo sveikatai gali sukelti tyrimo ar gydymo procedūros atsisakymas.

Jeigu dėl paciento būklės jo informuoti negalima, informaciją turėtų gauti paciento artimieji (lydintis asmuo).

Paskyrėjas ir medicinos praktikas vaisingo amžiaus moters turi paklausti ar ji nėra nėščia ir ar nemaitina krūtimi, ir jeigu nėštumo galimybė negali būti atmesta, priklausomai nuo medicininės apšvitos tipo, ypač jeigu tai liečia pilvo arba dubens regioną, medicininės apšvitos pagrįstumui, o ypač jos skubumui, bei optimizavimui turi būti skiriamas ypatingas dėmesys, atsižvelgiant tiek į motinos, tiek į kūdikio apšvitą.

Priklausomai nuo tyrimo ar gydymo tipo, naudojant jonizuojančiąją spinduliuotę ir jos galimą žalą, pacientas gali būti informuojamas individualiai.

Už individualaus paciento informavimą tam tikrais atvejais (sudėtingos intervencinės radiologijos, spindulinės terapijos, gydomosios ir priklausomai nuo naudojamo radionuklido tipo bei aktyvumo diagnostinės branduolinės medicinos procedūros) konkrečios procedūros metu atsakingi medicinos praktikai (gydytojas intervencinis radiologas, kardiologas; gydytojas onkologas radioterapeutas gydytojas radiologas...).

Rentgeno spinduliai yra spinduliuotės energija, gaunama rentgeno aparatu. Rentgeno aparatas yra elektroninis prietaisas, kuris generuoja rentgeno spinduliuotę tik tada, kai yra įjungtas. Jis yra įjungiamas tik tuo metu, kai atliekama rentgeno nuotrauka (ekspozicijos trukmė gali būti nuo šimtųjų sekundės dalių iki 5-6 sekundžių, priklausomai nuo tiriamo žmogaus organo). Atlikus ekspoziciją, jonizuojančiosios spinduliuotės kūne nelieka. Rentgeno spinduliai gali prasiskverbti per kūną, dėl ko gaunami vidinių struktūrų atvaizdai. Juos galima peržiūrėti filmoje (nuotraukoje), TV ar kompiuterio monitoriuje.

Tyrimai rentgenu teikia vertingą informaciją apie sveikatos būklę ir labai padeda Jūsų gydytojui nustatant diagnozę.

Vidutinė paciento apšvitos dozė rentgeno diagnostikos procedūrų metu

Remiantis įvairių tarptautinių organizacijų skelbiamais duomenimis, virš 30% visos gaunamos metinės dozės, žmogus gauna medicininių procedūrų metu. Kokią dozę žmogus gauna vienos rentgeno nuotraukos darymo metu, pirmiausia priklauso nuo to, koks žmogaus organas yra tiriamas bei nuo tiriamo žmogaus konstitucinių savybių (storio, svorio ir kt.). Lietuvoje, kaip ir daugelyje užsienio šalių, nėra tiksliai

nustatyta, kokią konkrečiai dozę, kokio tyrimo metu gauna pacientas, tačiau yra nustatyti rekomenduojami dozių lygiai, kurių reikėtų laikytis atliekant rentgeno diagnostinius tyrimus. Kaip ir kitos medicininės procedūros, tos, kurių metu naudojami rentgeno spinduliai, yra saugios tada, kai atliekamos tinkamai. Lentelėje pateikiame reikšmes efektinių dozių, gaunamų įvairių medicininės apšvitos procedūrų metu Didžiojoje Britanijoje.

(Didžiosios Britanijos gyventojų gaunama metinė dozė dėl gamtinės apšvitos yra 2,1 mSv; Lietuvos gyventojų gaunama metinė dozė dėl gamtinės apšvitos yra 2,2 mSv)

Diagnostinė procedūra	Efektinė dozė, mSv	Krūtinės ląstos rentgenogramų skaičiaus ekvivalentas	Gamtinės apšvitos periodo ekvivalentas
<i>Rentgenodiagnostiniai tyrimai</i>			
<i>Rentgenografija:</i>			
Galūnės ir sąnariai (išskyrus klubus)	< 0,01	<0,5	<1,5 dienos
Krūtinės ląsta (PA projekcija)	0,02	1	3 dienos
Kaukolė	0,07	3,5	11 dienų
Stuburo krūtininė dalis	0,7	35	4 mėnesiai
Stuburo juosmens dalis	1,3	65	7 mėnesiai
Klubai	0,3	15	7 savaitės
Dubuo	0,7	35	4 mėnesiai
Pilvas, pilvo ertmė	1,0	50	6 mėnesiai
IVU	2,5	125	14 mėnesių
Galvos kompiuterinė tomografija	2,3	115	1 metai
Krūtinės ląstos kompiuterinė tomografija	8	400	3,6 metai
Pilvo arba dubens kompiuterinė tomografija	10	500	4,5 metai
Rentgenoskopija			
Stemplės tyrimas kontrastuojant bariu	1,5	75	8 mėnesiai
Skrandžio tyrimas kontrastuojant bariu	3	150	16 mėnesių
Žarnyno pasąžo sekimas bariu	3	150	16 mėnesių
Storosios žarnos tyrimas bariu (retrogradinis tyrimas)	7	350	3,2 metai